

Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Durumunu Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Örneği

Filiz YILDIZ CONTUK *

ÖZET

Küreselleşen ve sınırların kalktığı dünyada finansal okuryazarlık, bireylerin ekonomik hayatın karmaşıklığına ve belirsizliğine karşı korunmak için ihtiyaç duydukları bilgi ve becerileri sağlar. Günümüz sosyo-ekonomik koşullarında bireylerin finansal okuryazarlık becerilerine sahip olmaları hem finansal problemleri önceden öngörüp çözebilmeleri hem de refah içinde bir hayat sürdürebilmeleri açısından önemlidir. Bu koşullarda gençlerin finansal risk ve fırsatların farkında olmaları, bütçelerini doğru yönetebilmeleri, finansal problemlere karşı öngörü geliştirebilmeleri, finansal bilgi birikimine ulaşmaları ve bunu hayatları boyunca devam ettirebilmeleri, bireylerin ve dolayısıyla toplumun finansal sağlığını geliştirmeye katkı sağlayacaktır. Çalışmada gençlerin almış oldukları eğitimin, finansal bilgi birikimlerine hangi düzeyde katkı sağladığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla da Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme bölümünde okuyan öğrencilerin finansal okuryazarlık durumunu etkileyen faktörler incelenmiştir. Analizde Ki-kare test istatistiği kullanılmıştır. Sonuçlar, öğrencilerin büyük çoğunluğunun temel düzeyde finans bilgisine sahip olduğu ancak ileri düzeyde finans bilgilerinin yetersiz olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin genel finans bilgilerinin demografik ve eğitimsel özelliklerinden bazıları tarafından etkilendiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Okuryazarlık, Finansal Bilgi, Üniversite Öğrencileri.

JEL Sınıflandırması: A22,D14,G10.

A Study of the Factors Influencing the Financial Literacy of University Students: The case of Muğla Sıtkı Koçman University

ABSTRACT

Financial literacy provides the knowledge and skills that individuals need in order to protect themselves against the complexity and uncertainty of economic life in a globalized and borderless world. In today's socioeconomic conditions, it is important for individuals to be equipped with financial literacy skills, both to anticipate and to solve financial problems, and to live well. Young people's awareness of financial risks and opportunities and budget management; their foresight regarding financial problems; and financial knowledge and its sustainability throughout their lives improve the financial health of individuals, and thus, of society. This study aimed to determine the contribution level of young people's education to their financial knowledge. For this purpose, the factors influencing the financial literacy of the students from the Department of Management in the Faculty of Economics and Administrative Sciences of Muğla Sıtkı Koçman University were investigated. Chi-square test statistic was used in the analysis. The results show that the vast majority of students have a basic level of financial knowledge, but that advanced financial information is inadequate. However, it has been determined that students are influenced by some of the demographic and educational characteristics of the general financial information.

Keywords: Financial Literacy, Financial Knowledge, University Students.

Jel Classification: A22,D14,G10.

* Öğr. Gör. Dr. Filiz Yıldız Contuk, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye A.S.M.K. Meslek Yüksekokulu, fcontuk@mu.edu.tr

1. GİRİŞ

Son yıllarda birey, toplum ve ülke ekseninde ele alınan bir konu haline gelen finansal okuryazarlık kavramı para yönetimi konusunda bilgili ve akılcı karar verebilme becerisi olarak tanımlanabilir(Cihangir ve Ergin, 2015:493). Diğer bir deyişle finansal okuryazarlık, tüketicinin paranın kullanımında ve yönetiminde bilgiyle değerlendirme yapmasını ve finansal araçların seçiminde etkili ve rasyonel kararlar verebilmesini sağlayan yeterlilik düzeyidir. Başka bir ifade ile bireylerin gelirlerini, birikim ve yatırımlarını akıllıca değerlendirme ve bütçelerini doğru yönetebilme yetkinliğine sahip olabilmesi şeklinde tanımlanmaktadır (TEB,2012:3).

Genç nüfusun daha yoğun olduğu ülkemizde gelir ve istihdam rakamlarına bakıldığında, gençlerin finansal fırsatlar ve bilgi kaynaklarından yeterince faydalanmadığı ve bu konuda sıkıntılar yaşadığı görülmektedir (www.paramiyonetebiliyorum.net). Finansal bilgi düzeyleri yetersiz olan genç neslin finansal okuryazarlık durumu eğitimciler, bankalar ve ekonomistler gibi birçok farklı grup tarafından sıkça gündeme getirilmekte ve konu ile ilgili endişeleri arttırmaktadır. Ebeveynleriyle birlikte yaşayan genç bireyler için finansal karar alma yükümlülüğü hayatlarının belirli aşamalarına kadar karşılıklarına çıkmadığı için, üniversite hayatlarına başladıklarında bir bakıma finansal kararlarını da kendi başlarına almak zorunda kalmaktadırlar. Bu nedenle yeterli düzeyde finansal okuryazarlık bilgisine sahip olmaları bu noktada önem arz etmektedir (Kılıç vd., 2015:130). Gençlerin kendi bütçelerini yönetmeyi öğrenmesiyle birlikte sağlıklı bir finansal gelecek oluşturmaları sağlanarak ve uzun vadede finansal okuryazarlık düzeyi yüksek nesiller oluşturularak sürdürülebilir kalkınma sürecine katkıda bulunulabilir. Bu doğrultuda, ekonomik istikrar ve sürdürülebilirlik için finansal okuryazarlık büyük önem taşımaktadır(www.paramiyonetebiliyorum.net). Öte yandan, öğrenciler para kazanmaya başladıklarında yatırım kararını almak için kişisel finans konularında güçlü finansal okuryazarlığa sahip olmalıdırlar. Buna ek olarak, kendi finansal kararlarını almalı ve ihtiyaçları doğrultusunda yönetmelidirler. Genç nesil, özellikle de öğrenciler finansal kararlarını doğru vermede yoksundurlar. Tasarruf etmek yerine harcamayı severler. Geleceği akılda tutarak öğrencilerin tasarruf alışkanlığı geliştirmeleri gerekir. Ayrıca bankalar tarafından sağlanan çeşitli finansal hizmetler ve tesislerden haberdar olmaları, onların daha güvenli ve daha iyi bir gelecek planlamaları ve sağlam kararlar vermelerini etkileyecektir(Rizwan vd,2015:730).

Üniversitede okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğu ailelerinden ayrı yaşarlar ve bu gençlerde tasarruf, harcama ve yatırım bilincinin oluşması ve güçlendirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu yüzden öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini değerlendirerek, onların finansal alışkanlıkları ve davranışları hakkında bilgi edinebiliriz. Bu amaçla çalışmada 2016 yılı itibarıyla Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde okuyan İşletme bölümü öğrencilerinin üniversitede almış oldukları lisans eğitiminin finansal okuryazarlıklarına olan etkisi incelenmiştir.

2. LİTERATÜR

Finansal okuryazarlık konusunda literatürde çok fazla çalışma bulunmaktadır ve bu çalışmalarda bireylerin finansal okuryazarlık durumları farklı açılardan ele alınmıştır. Çalışmamızın bu bölümünde bunlara kısaca değinilmiştir.

Chen ve Volpe tarafından (1998) 924 üniversite öğrencisinin kişisel finansal okuryazarlıkları üzerine yapılan bir araştırmada, katılımcıların soruların yaklaşık% 53'ünü doğru olarak cevaplandıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin kişisel finans bilgilerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmış ve yeterli bilgiye sahip olmayan bu bireylerin finansal kararlarını almada yanlış kararlar verme eğiliminin yüksek olduğu belirlenmiştir.

Worthington (2006), Avusturalya`da yetişkinlerin finansal okuryazarlığını belirlemek için Logit modellerini kullanarak yaptığı çalışmada cinsiyet, yaş, etnik köken, meslek, gelir, tasarruf ve borç faktörlerini incelemiştir. Sonuç olarak ise finansal okuryazarlık oranının 50-60 yaş grubu, meslek sahipleri, çiftlik sahipleri ve üniversite mezunları arasında yüksek düzeyde olduğunu belirlemiş; işsizler, kadınlar, eğitim seviyesi düşük düzeyde olanlar ve İngilizce bilmeyenlerde ise bu oranın düşük olduğunu tespit etmiştir.

Lusardi (2008), ABD`de belirli demografik özellikteki grupların(Afro-Amerikan, İspanyollar, kadınlar ve düşük eğitilmiş kişiler) finansal okuryazarlığını ölçmeye yönelik yaptığı çalışmada, finansal okuryazarlık seviyesinin oldukça düşük olduğunu tespit etmiştir. Emeklilik, borsaya katılımın az olması ve uygun olmayan koşullarda borçlanmanın planlamasındaki başarısızlığın nedenini, temel finansal kavramlar hakkındaki bilgi eksikliğine bağlamıştır. Bunun içinde finansal eğitim programlarının bireylerin tasarruf davranışını ve finansal karar alma sürecini geliştirebileceğini ve bu eğitim programlarının etkinliğinin artırılması gerektiğini ileri sürmüştür.

Jorgensen ve Savla (2010) tarafından yapılan bir çalışmada genç yetişkinlerin finansal okuryazarlık seviyesi üzerinde ebeveynlerin etkisi araştırılmıştır. Yapısal eşitlik modelinin uygulandığı çalışmada 420 üniversite öğrencisi ankete dahil edilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre ailelerin gençlerin finansal tutumları üzerinde doğrudan bir etkisi varken, finansal bilgileri üzerinde bir etkisinin olmadığını tespit etmişlerdir. Finansal davranışlarında ise dolaylı bir etkilerinin olduğunu belirlemişlerdir.

Temizel ve Bayram (2011), Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi`nde öğrenim gören öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyini belirlemek amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Çalışma sonucunda öğrencilerin finansal durumlarını yönetmede kendilerini olduğundan daha başarılı olarak algıladıklarını belirlemişlerdir. Ayrıca öğrencilerin ekonomik ve finansal gelişmeleri izlediği başlıca kaynakların televizyon ve internet olduğu, kitap ve dergileri ise çok fazla kullanmadıkları sonucuna ulaşmışlardır.

2013 de Shaari vd. tarafından Malezya üniversitesinde 384 öğrencinin yaş, cinsiyet, sınıf, alınan eğitim ve harcama alışkanlıklarının finansal okuryazarlık düzeyleri üzerindeki etkisi çoklu doğrusal regresyon analizi yapılarak belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma sonucunda harcama alışkanlığı ve sınıf değişkeninin finansal okuryazarlık üzerinde pozitif ve önemli bir etkisi tespit edilmişken, yaş ve cinsiyetin finansal okuryazarlık üzerine etkisi negatif olarak bulunmuştur.

2013 yılında Malezya da Mahdzan ve Tabiani tarafından yapılan diğer bir çalışmada Lusardi'nin (2008) anket formatı temel alınmıştır. Probit regresyon yapılan çalışma sonucunda finansal okuryazarlık düzeyinin bireysel tasarruf üzerinde pozitif ve önemli bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Çalışma önerisi olarak ulusal düzeyde tasarruf seviyesinin

artması için politika yapımcıların hane halklarına eğitim vermelerinin faydalı olabileceği vurgulanmıştır.

Adeleke (2013), üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerinin finansal okuryazarlık düzeylerini etkileyip etkilemediği araştırmak için, ABD’de Oklahoma Eyalet Üniversitesi’nden 100 katılımcıya anket uygulamıştır. Varyans analizi yapılan çalışma sonuçlarına göre, üniversite öğrencilerinin cinsiyeti ile finansal okuryazarlık düzeyi arasında bir ilişki bulunamamıştır. Ancak korelasyon analizi sonuçlarında katılımcıların okulda geçirdikleri yıl ve yaşları ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Aggarwal ve Gupta (2014) cinsiyet, eğitim ve nitelik gibi demografik faktörlerin finansal okuryazarlık üzerindeki etkisini incelemiştir. 148 katılımcının cevapladığı anket sonuçlarına göre erkeklerin kadınlara göre daha fazla finansal bilgiye sahip oldukları ve eğitim seviyesinin genel finansal bilinç üzerindeki etkisinin olumlu olduğu kanısına ulaşmışlardır.

Er vd. (2014) tarafından Türkiye’de faaliyet gösteren 5 ayrı devlet üniversitesinde öğrenim gören İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri ile Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin finansal okuryazarlıklarını karşılaştırılmıştır. 824 öğrencinin katıldığı anket sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin %31,7’ sinin yüksek, %30,1’ inin orta, %16 sının ise düşük finansal okuryazarlığa sahip olduğu belirlenmiştir. Üniversite Öğrencilerinin eğitim alanları (sayısal: mühendislik fakültesi ve sözel: iktisadi ve idari bilimler fakültesi) ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında da anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Ergün vd. tarafından 2014 yılında yapılan çalışmada ise Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlıkları ile demografik özellikleri arasında herhangi bir ilişkinin olup olmadığı araştırılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin yalnızca temel düzeyde finansal okuryazar oldukları tespit edilmiştir.

Kılıç vd. (2015) tarafından üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi amacıyla Gaziantep Üniversitesi’nde 480 öğrenciye bir anket uygulamışlardır. Öğrencilerin demografik özelliklerinin etkisinin incelendiği çalışma sonuçlarına göre finansal okuryazarlık genel başarı düzeyi %48 olarak bulunmuştur. Erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyinin bayan öğrencilere göre daha yüksek olduğunu belirlemiştir.

Çam ve Barut (2015) üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyini ve davranışlarını tespit etmek amacıyla Gümüşhane Üniversitesi önlisans programlarında kayıtlı 400 öğrenciye anket uygulamışlardır. Çalışmada çoklu regresyon analizini kullanarak, özellikle öğrencilerin parayı harcama ve yönetme başarısını etkileyen unsurları belirlemeye çalışmışlardır. Çalışma sonucunda, öğrencilerin finansal okuryazar olmadıkları ve temel finansal kavramlar hakkında çok az bilgiye sahip olduklarını belirlemiştir.

2015 yılında Cihangir ve Ergin tarafından yapılan bir çalışmada Osmaniye ilinde yaşayan halkın bazı demografik değişkenler açısından temel finansal okuryazarlık düzeyi incelenmiş ve Türkiye sonuçları ile karşılaştırılmıştır. Çalışmada OECD’nin finansal okuryazarlığı temel düzeyde ölçmek için farklı ülkelerde uygulamış olduğu çekirdek anket

kullanılmıştır. Sonuç olarak ankete katılanların en yüksek bilgiye sahip olduğu konu ödenen faiz bilgisi iken, en az bilgi sahibi olduğu konu ise çeşitlendirme bilgisi olduğu tespit edilmiştir.

Potrich vd. (2015) tarafından yapılan bir çalışmada bireylerin finansal okuryazarlık düzeyini sosyoekonomik ve demografik değişkenlerle açıklayan bir model geliştirilmiştir. Örneklem, Brezilya'da yaşayan 1.400 katılımcıdan oluşturulmuştur ve veri analizi, betimsel istatistikler ve çok değişkenli analiz teknikleri kullanılmışlardır. Katılımcıların finansal okuryazarlık düzeyi; finansal tutum, finansal davranış ve finansal bilgi açısından incelenmiştir. Sonuç olarak katılımcıların çoğunun (% 67.1) finansal okuryazarlık seviyesinin düşük olduğu belirlenmiştir.

Albeerdy ve Gharleghi (2015), Malezya'daki üniversite öğrencileri arasında finansal okuryazarlığı etkileyen faktörleri araştırmak için 105 adet anket yapmışlardır. Finansal okuryazarlıktaki farklı değişkenlerin birbiriyle olan ilişkisini belirlemek için Pearson Korelasyon analizi ve çoklu regresyon tablolarını kullanmışlar ve sonuç olarak, eğitim durumu ile finansal okuryazarlık arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirlemişlerdir. Finansal sosyalleşme araçları ile finansal okuryazarlık arasında ise hiçbir ilişki bulunamamıştır.

Thapa ve Nepal (2015), 436 üniversite öğrencisinin demografik, eğitimsel ve kişilik özelliklerinin finansal okuryazarlık üzerindeki etkisini ANOVA, ortalama ve lojistik regresyon testlerini kullanarak araştırmışlardır. Sonuçlar, öğrencilerin çoğunun temel düzeyde finansal bilgiye sahip olduğunu ancak kredi, vergi, hisse senedi piyasası, finansal tablo ve sigorta kavramlarında yetersiz olduğunu tespit etmişlerdir. Bununla birlikte, öğrencilerin genel finansal bilgilerinin demografik, eğitimsel ve kişilik özelliklerinden bazıları tarafından etkilendiğini belirlemişlerdir.

3. VERİ SETİ VE YÖNTEM

Bu çalışmada, finansla ilgili dersler alan işletme bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi ve demografik değişkenlerle finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında bir ilişki olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla çalışmada Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğrencilerine 2015-2016 Bahar yarıyılında bir anket yapılmıştır. Fakültede işletme bölümüne kayıtlı 1472 öğrenciden, mevcut durumda final sınavlarına katılan 327 öğrenciye (Kayıp verisi olan 7 anket analize dahil edilmemiştir) tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemiyle anket uygulanmıştır ve araştırmaya katılan bireyler, ana kütleinin % 22'sini oluşturmaktadır. Sonuçlar SPSS 22.0 istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmada parametrik olmayan testlerden ki-kare test istatistiği uygulanmıştır.

Ki-kare dağılımı, genellikle iki bağımsız niteliksel kriteri test etmek için kullanılır. Sıfır hipotezi (H_0), iki kriterin bağımsız olduğunu; araştırma hipotezi (H_A) ise, iki kriterin arasında ilişki olduğunu ifade eder (Güngör ve Bulut, 2008:84). Bu amaçla çalışmamızda H_0 hipotezine alternatif olarak demografik değişkenlerle ilgili aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur.

Hipotezler;

H₁: Bayan öğrenciler ile erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında bir farklılık vardır.

H₂: Öğrencilerin okumuş oldukları sınıf ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında bir farklılık vardır

H₃: Öğrencilerin eğitim şekli ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında bir farklılık vardır

H₄: Öğrencilerin ortalama genel başarı düzeyleri ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında bir ilişki vardır

H₅: Öğrencilerin anne-baba eğitim düzeyi ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında bir farklılık vardır

H₆: Öğrencilerin hane geliri ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₇: Öğrencilerin yaşları ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

3.1. Araştırma Bulguları

Çalışmada üniversite öğrencileri arasındaki finansal okuryazarlık düzeyi, temelden ileri finansman düzeyine doğru 10 soru sorularak analiz edilmiştir. İşletme bölümünü öğrencileri üzerine anket çalışması yapılmış ve toplanan veriler ki-kare test istatistiği kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen tanımlayıcı istatistikler ve ki-kare testi sonucunda elde edilen bulgular tablolarda verilmiştir. İlk olarak anketten elde edilen tanımlayıcı istatistik sonuçları Tablo 1'deki şekliyle aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1. Ankete Katılan Öğrencilerin Demografik Dağılımı

Değişkenler	Gruplar	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)	Değişkenler	Gruplar	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	146	45,6%	Anne Eğitim Durumu	okuma yazma bilmiyor	16	5,0%
	Erkek	174	54,4%		ilkokul	138	43,1%
	Toplam	320	100,0%		ortaokul	59	18,4%
Sınıf	1	84	26,3%		lise	82	25,6%
	2	77	24,1%		üniversite-Lisansüstü	25	7,8%
	3	80	25,0%		Toplam	320	100,0%
	4	79	24,6%	Baba Eğitim Durumu	okuma yazma bilmiyor	2	,6%
	Toplam	320	100,0%		ilkokul	88	27,5%
			ortaokul		90	28,1%	

Eğitim Şekli	Birinci öğretim	151	47,2%		lise	92	28,8%
	İkinci öğretim	169	52,8%		üniversite-Lisansüstü	48	15,0%
	Toplam	320	100,0%		Toplam	320	100,0%
Genel Not Ortalaması	2.00 veya altı	77	24,1%	Aylık Hane Geliri	1000 TL- Daha az	33	10,3%
	2.01 - 2.75	151	47,2%		1001 TL-2000 TL	118	36,9%
	2.76 - 3.25	69	21,6%		2001 TL-3000TL	81	25,3%
	3.26 - 4.00	23	7,2%		3001 TL-4000 TL	52	16,3%
	Toplam	320	100,0%		4000 TL-Daha çok	36	11,3%
				Toplam	320	100,0%	
Yaş	18-20	99	30,90%				
	21-22	119	37,20%				
	23 ve üzeri	102	31,90%				

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunu (%54,4) erkekler oluşturmaktadır. Okudukları sınıfa göre değerlendirildiğinde öğrencilerin birbirine yakın dağılım gösterdiği görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin %52,8 ini ikinci öğretim öğrencileri oluşturmaktadır. Ayrıca ankete katılan öğrencilerin yarısının (%47,2) genel not ortalamasının 2.01-2.75 arasında olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %37, 2 sinin 21-22 yaş aralığında olduğu ve genel olarak yaş aralığı yüzdelerinin birbirine yakın olduğu söylenebilir. Ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun anne eğitim düzeyi ilköğretim, baba eğitim düzeyi ortaokul ve lise düzeyinde ağırlık göstermektedir. Son olarak katılımcıların büyük çoğunluğunun ailelerinin gelir düzeyinin askeri ücret düzeyinde (1000-2000 TL) dağılım gösterdiği söylenebilir.

Ankete katılan öğrencilerin anket sorularına vermiş oldukları yanıtlar non-parametrik testlerden biri olan ki-kare testiyle analiz edilmiş ve her bir sorudan elde edilen sonuçlar sırasıyla aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

1-100 TL'nizin olduğunu ve faiz oranının yıllık %2 olduğunu varsayınız. Bu şartlar altında paranızı bankaya yatırmanız durumunda 5 yıl sonra paranızın tutarı ne kadar olur?" sorusuna verilen cevapların analizi aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 2. Temel Düzeyde Faiz Bilgisi

Değişkenler	Gruplar	Doğru Cevap Verenler		Yanlış Cevap Verenler		X ²	P
		Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)		
Cinsiyet	Kadın	128	87,7%	18	12,3%	0,534	0,465
	Erkek	157	90,2%	17	9,8%		
Sınıf	Birinci sınıf	71	84,5%	13	15,5%	8,401	0,038
	İkinci Sınıf	66	85,7%	11	14,3%		

	Üçüncü Sınıf	77	88,8%	9	11,3%		
	Dördüncü Sınıf	77	97,5%	2	2,5%		
Eğitim Şekli	Birinci öğretim	144	95,4%	7	4,6%	11,656	0,001
	İkinci öğretim	141	83,4%	28	16,6%		
Genel Not Ortalaması	2.00 veya altı	65	84,4%	12	15,6%	3,713	0,294
	2.01 - 2.75	134	88,7%	17	11,3%		
	2.76 - 3.25	65	94,2%	4	5,8%		
	3.26 - 4.00	21	91,3%	2	8,7%		
Anne Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	12	75,0%	4	25,00	4,057	0,541
	İlkokul	124	89,9%	14	10,10		
	Ortaokul	52	88,1%	7	11,90		
	Lise	75	91,5%	7	8,50		
	Üniversite ve Lisansüstü	22	88,0%	3	12,0%		
Baba Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	0	,0%	2	100,0%	16,669	0,002
	İlkokul	79	89,8%	9	10,2%		
	Ortaokul	80	88,9%	10	11,1%		
	Lise	82	89,1%	10	10,9%		
	Üniversite ve Lisansüstü	44	91,7%	4	8,3%		
Aylık Hane Geliri	1000 TL- Daha az	27	81,8%	6	18,2%	4,576	0,334
	1001 TL-2000 TL	108	91,5%	10	8,5%		
	2001 TL-3000TL	69	85,2%	12	14,8%		
	3001 TL-4000 TL	48	92,3%	4	7,7%		
	4000 TL-Daha çok	33	91,7%	3	8,3%		
Yaş	18-20	84	84,8%	15	15,2%	3,543	0,170
	21-22	106	89,1%	13	10,9%		
	23 ve üzeri	95	93,1%	7	6,9%		

Temel düzeyde faiz bilgisinin belirlenmeye çalışıldığı bu soruda, öğrencilerin büyük çoğunluğunun soruya doğru cevap verdikleri görülmektedir ve bu durumda öğrencilerin temel düzeyde faiz bilgisine sahip oldukları söylenebilir. Tablo 2'ye bakıldığında öğrencilerin okudukları sınıf, eğitim şekli ve baba eğitim durumu değişkenleri ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Okudukları sınıf bazında değerlendirildiğinde, almış oldukları eğitimin başarı düzeylerine katkı sağladığı görülmektedir. Ayrıca normal öğretimde okuyan öğrencilerin daha başarılı oldukları görülmektedir. Babanın eğitim düzeyinin de öğrencilerin başarısında etkili olduğunu söylemek mümkündür.

Soru 2- Hesabınızda 100 TL ve uygulanan faiz oranın yıllık %1 olduğunu, bunun yanında yıllık enflasyon oranının %2 olduğunu düşünün. 1 yıl sonra hesabınızdaki para ile ne kadar harcama yapabilirsiniz?

Tablo 3. Temel Düzeyde Enflasyon Bilgisi

Değişkenler	Gruplar	Doğru Cevap Verenler		Yanlış Cevap Verenler		X ²	P
		Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)		
Cinsiyet	Kadın	85	58,2%	61	41,8%	5,963	0,015
	Erkek	124	71,3%	50	28,7%		
Sınıf	Birinci sınıf	47	56,0%	37	44,0%	6,052	0,109
	İkinci Sınıf	49	63,6%	28	36,4%		
	Üçüncü Sınıf	55	68,8%	25	31,3%		
	Dördüncü Sınıf	58	73,4%	21	26,6%		
Eğitim Şekli	Birinci öğretim	103	68,2%	48	31,8%	1,061	0,303
	İkinci öğretim	106	62,7%	63	37,3%		
Genel Not Ortalaması	2.00 veya altı	53	68,8%	24	31,2%	5,980	0,113
	2.01 - 2.75	91	60,3%	60	39,7%		
	2.76 - 3.25	52	75,4%	17	24,6%		
	3.26 - 4.00	13	56,5%	10	43,5%		
Anne Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	10	62,5%	6	37,5%	2,167	0,705
	İlkokul	94	68,1%	44	31,9%		
	Ortaokul	38	64,4%	21	35,6%		
	Lise	49	59,8%	33	40,2%		
	Üniversite ve Lisansüstü	18	72,0%	7	28,0%		
Baba Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	1	50,0%	1	50,0%	0,890	0,926
	İlkokul	58	65,9%	30	34,1%		
	Ortaokul	56	62,2%	34	37,8%		
	Lise	61	66,3%	31	33,7%		
	Üniversite ve Lisansüstü	33	68,8%	15	31,3%		
Aylık Hane Geliri	1000 TL- Daha az	23	69,7%	10	30,3%	1,783	0,776
	1001 TL-2000 TL	74	62,7%	44	37,3%		
	2001 TL-3000TL	54	66,7%	27	33,3%		
	3001 TL-4000 TL	32	61,5%	20	38,5%		
	4000 TL-Daha çok	26	72,2%	10	27,8%		
Yaş	18-20	55	55,6%	44	44,4%	6,321	0,042
	21-22	81	68,1%	38	31,9%		
	23 ve üzeri	73	71,6%	29	28,4%		

Tablo 3’de öğrencilerin temel enflasyon bilgisi değerlendirilmiştir. Cinsiyet ve yaş değişkenleri ile öğrencilerin finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre temel enflasyon konusunda daha bilgili oldukları ve öğrencilerin yaşları ilerledikçe bilgilerinin daha

da arttığı söylenebilir. Genel olarak bakıldığında öğrencilerin %65,3 ünün soruya doğru cevap verdiği görülmektedir. Yani öğrencilerin temel düzeyde enflasyon bilgisine sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Soru 3- Eğer birisi borsada A şirketinin hisse senedini satın alırsa ;

A-B şirketinin bir kısmına sahip olur.

B-B şirketine borç para vermiş olur.

C-B şirketinin borçlarından sorumlu olmuş olur.

D-Yukarıdakilerden hiçbiri

E-Bilmiyorum

Tablo 4. Temel Düzeyde Yatırım Bilgisi

Değişkenler	Gruplar	Doğru Cevap Verenler		Yanlış Cevap Verenler		X ²	P
		Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)		
Cinsiyet	Kadın	89	61,0%	57	39,0%	1,634	0,201
	Erkek	118	67,8%	56	32,2%		
Sınıf	Birinci sınıf	41	48,8%	43	51,2%	14,089	0,003
	İkinci Sınıf	56	72,7%	21	27,3%		
	Üçüncü Sınıf	52	65,0%	28	35,0%		
	Dördüncü Sınıf	58	73,4%	21	26,6%		
Eğitim Şekli	Birinci öğretim	101	66,9%	50	33,1%	0,606	0,436
	İkinci öğretim	106	62,7%	63	37,3%		
Genel Not Ortalaması	2.00 veya altı	47	61,0%	30	39,0%	8,978	0,030
	2.01 - 2.75	90	59,6%	61	40,4%		
	2.76 - 3.25	55	79,7%	14	20,3%		
	3.26 - 4.00	15	65,2%	8	34,8%		
Anne Eğitim Durumu	okuma yazma bilmiyor	7	43,8%	9	56,3%	9,449	0,051
	ilkokul	84	60,9%	54	39,1%		
	ortaokul	36	61,0%	23	39,0%		
	lise	60	73,2%	22	26,8%		
	üniversite ve Lisansüstü	20	80,0%	5	20,0%		
Baba Eğitim Durumu	okuma yazma bilmiyor	0	0,0%	2	100,0%	11,559	0,021
	ilkokul	52	59,1%	36	40,9%		
	ortaokul	53	58,9%	37	41,1%		
	lise	64	69,6%	28	30,4%		
	üniversite ve Lisansüstü	38	79,2%	10	20,8%		

Aylık Hane Geliri	1000 TL- Daha az	20	60,6%	13	39,4%	5,695	0,223
	1001 TL-2000 TL	75	63,6%	43	36,4%		
	2001 TL-3000TL	59	72,8%	22	27,2%		
	3001 TL-4000 TL	28	53,8%	24	46,2%		
	4000 TL-Daha çok	25	69,4%	11	30,6%		
Yaş	18-20	57	57,6%	42	42,4%	6,826	0,033
	21-22	74	62,2%	45	37,8%		
	23 ve üzeri	76	74,5%	26	25,5%		

Öğrencilerin temel yatırım bilgisinin ölçüldüğü bu sorunun sonuçlarının gösterildiği Tablo 4’de sınıf, genel not ortalaması, baba eğitim durumu ve yaş değişkenlerinin öğrencilerin finansal okuryazarlıkları üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde ise öğrencilerin %64,7’sinin soruya doğru cevap verdiği görülmüştür. Yani öğrencilerin temel yatırım konusunda bilgi sahibi oldukları söylenebilir.

Soru 4.Bir şirketin hisse senedini satın almak yatırım fonlarına yatırım yapmaktan daha güvenlidir.

Tablo 5. Borsa Yatırım Araçları Bilgisi

Değişkenler	Gruplar	Doğru Cevap Verenler		Yanlış Cevap Verenler		X ²	P
		Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)		
Cinsiyet	Kadın	43	29,5%	103	70,5%	1,375	0,241
	Erkek	62	35,6%	112	64,4%		
Sınıf	Birinci sınıf	24	28,6%	60	71,4%	2,500	0,475
	İkinci Sınıf	23	29,9%	54	70,1%		
	Üçüncü Sınıf	27	33,8%	53	66,3%		
	Dördüncü Sınıf	31	39,2%	48	60,8%		
Eğitim Şekli	Birinci öğretim	54	35,8%	97	64,2%	1,128	0,288
	İkinci öğretim	51	30,2%	118	69,8%		
Genel Not Ortalaması	2.00 veya altı	18	23,4%	59	76,6%	5,891	0,117
	2.01 - 2.75	51	33,8%	100	66,2%		
	2.76 - 3.25	25	36,2%	44	63,8%		
	3.26 - 4.00	11	47,8%	12	52,2%		
Anne Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	1	6,3%	15	93,8%	6,249	0,181
	İlkokul	45	32,6%	93	67,4%		
	Ortaokul	19	32,2%	40	67,8%		
	Lise	30	36,6%	52	63,4%		
	Üniversite ve Lisansüstü	10	40,0%	15	60,0%		
Baba Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	0	0,0%	2	100,0%	1,963	0,743
	İlkokul	29	33,0%	59	67,0%		
	Ortaokul	31	34,4%	59	65,6%		

	Lise	32	34,8%	60	65,2%		
	Üniversite ve Lisansüstü	13	27,1%	35	72,9%		
Aylık Hane Geliri	1000 TL- Daha az	6	18,2%	27	81,8%	5,361	0,252
	1001 TL-2000 TL	37	31,4%	81	68,6%		
	2001 TL-3000TL	27	33,3%	54	66,7%		
	3001 TL-4000 TL	20	38,5%	32	61,5%		
	4000 TL-Daha çok	15	41,7%	21	58,3%		
Yaş	18-20	27	27,3%	72	72,7%	3,317	0,190
	21-22	38	31,9%	81	68,1%		
	23 ve üzeri	40	39,2%	62	60,8%		

Tablo 5’de öğrencilerin borsa yatırım araçlarıyla ilgili bilgileri ile demografik özellikleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca soruya yanlış cevap veren öğrencilerin sayısının (%67) daha fazla olduğu gözlenmiştir.

Soru 5.Hisse senetleri tahvillerden daha risklidir.

Tablo 6. Hisse Senedi-Tahvil Bilgisi

Değişkenler	Gruplar	Doğru Cevap Verenler		Yanlış Cevap Verenler		X ²	P
		Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)		
Cinsiyet	Kadın	47	32,2%	99	67,8%	6,303	0,012
	Erkek	80	46,0%	94	54,0%		
Sınıf	Birinci sınıf	19	22,6%	65	77,4%	23,341	0,000
	İkinci Sınıf	31	40,3%	46	59,7%		
	Üçüncü Sınıf	30	37,5%	50	62,5%		
	Dördüncü Sınıf	47	59,5%	32	40,5%		
Eğitim Şekli	Birinci öğretim	62	41,1%	89	58,9%	0,225	0,635
	İkinci öğretim	65	38,5%	104	61,5%		
Genel Not Ortalaması	2.00 veya altı	21	27,3%	56	72,7%	11,202	0,011
	2.01 - 2.75	59	39,1%	92	60,9%		
	2.76 - 3.25	33	47,8%	36	52,2%		
	3.26 - 4.00	14	60,9%	9	39,1%		
Anne Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	3	18,8%	13	81,3%	3,428	0,489
	İlkokul	54	39,1%	84	60,9%		
	Ortaokul	25	42,4%	34	57,6%		
	Lise	34	41,5%	48	58,5%		
	Üniversite ve Lisansüstü	11	44,0%	14	56,0%		
Baba Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	1	50,0%	1	50,0%	5,448	0,244
	İlkokul	38	43,2%	50	56,8%		
	Ortaokul	28	31,1%	62	68,9%		
	Lise	36	39,1%	56	60,9%		

		Üniversite ve Lisansüstü	24	50,0%	24	50,0%		
Aylık Hane Geliri	1000 TL- Daha az		11	33,3%	22	66,7%	4,790	0,310
	1001 TL-2000 TL		46	39,0%	72	61,0%		
	2001 TL-3000TL		39	48,1%	42	51,9%		
	3001 TL-4000 TL		16	30,8%	36	69,2%		
	4000 TL-Daha çok		15	41,7%	21	58,3%		
Yaş	18-20		30	30,3%	69	69,7%	7,355	0,025
	21-22		47	39,5%	72	60,5%		
	23 ve üzeri		50	49,0%	52	51,0%		

Borsa yatırım araçlarından olan hisse senedi ve tahvil ile ilgili bilgilerinin değerlendirildiği bu soruda cinsiyet, sınıf, genel not ortalaması ve yaş değişkenleri ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Erkek öğrencilerin soruyu cevaplama da kız öğrencilere göre daha başarılı olduğu, öğrencilerin bir üst sınıfa geçtikte başarı oranlarının arttığı ve aldıkları eğitimin borsa yatırım araçlarıyla ilgili bilgileri kazanmalarında etkili olduğu, genel not ortalamasının artmasıyla soruya daha fazla doğru cevap verildiği ve yaşları ilerledikçe bilgi düzeylerinin arttığı söylenebilir. Genel olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin %60'ı soruya yanlış cevap vermiştir.

Soru 6.Hisse Senedi Piyasasının (Borsa) temel işlevini en doğru şekilde tanımlayan seçeneği lütfen işaretleyiniz.

A-Hisse senedi getirilerinin tahmin edilmesine yarar.

B-Hisse senedi fiyatlarının artmasına sebep olur.

C-Hisse senedi almak ve satmak isteyenleri bir araya getirir.

D-Bilmiyorum.

Tablo 7. Borsanın Temel Fonksiyonu Bilgisi

Değişkenler	Gruplar	Doğru Cevap Verenler		Yanlış Cevap Verenler		X ²	P
		Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)		
Cinsiyet	Kadın	73	50,0%	73	50,0%	0,042	0,838
	Erkek	85	48,9%	89	51,1%		
Sınıf	Birinci sınıf	26	31,0%	58	69,0%	17,373	0,001
	İkinci Sınıf	44	57,1%	33	42,9%		
	Üçüncü Sınıf	40	50,0%	40	50,0%		
	Dördüncü Sınıf	48	60,8%	31	39,2%		
Eğitim Şekli	Birinci öğretim	79	52,3%	72	47,7%	0,991	0,320
	İkinci öğretim	79	46,7%	90	53,3%		
Genel Not Ortalaması	2.00 veya altı	36	46,8%	41	53,2%	2,261	0,520

	2.01 - 2.75	71	47,0%	80	53,0%		
	2.76 - 3.25	37	53,6%	32	46,4%		
	3.26 - 4.00	14	60,9%	9	39,1%		
Anne Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	7	43,8%	9	56,3%	6,928	0,140
	İlkokul	76	55,1%	62	44,9%		
	Ortaokul	21	35,6%	38	64,4%		
	Lise	40	48,8%	42	51,2%		
	Üniversite ve Lisansüstü	14	56,0%	11	44,0%		
Baba Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	2	100,0%	0	0,0%	2,705	0,608
	İlkokul	44	50,0%	44	50,0%		
	Ortaokul	41	45,6%	49	54,4%		
	Lise	47	51,1%	45	48,9%		
	Üniversite ve Lisansüstü	24	50,0%	24	50,0%		
Aylık Hane Geliri	1000 TL- Daha az	17	51,5%	16	48,5%	3,006	0,557
	1001 TL-2000 TL	60	50,8%	58	49,2%		
	2001 TL-3000TL	42	51,9%	39	48,1%		
	3001 TL-4000 TL	20	38,5%	32	38,5%		
	4000 TL-Daha çok	19	52,8%	17	47,2%		
Yaş	18-20	38	38,4%	61	61,6%	8,480	0,014
	21-22	60	50,4%	59	49,6%		
	23 ve üzeri	60	58,8%	42	41,2%		

Tablo 7’de öğrencilerin borsanın temel işlevi hakkındaki bilgilerinin değerlendirildiği demografik değişkenlerden sınıf ve yaş değişkenleri ile finansal okuryazarlık bilgi düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Okudukları sınıf bazında değerlendirildiğinde bölüme yeni başlayan öğrencilerin bölümde okuyan diğer öğrencilere göre soruyu doğru cevaplamada daha az başarılı oldukları görülmektedir. Bu durumda finans ile ilgili olarak aldıkları eğitimin borsa ile ilgili bilgilerini geliştirmede etkili olduğunu söylemek mümkündür. Yaş değişkeni de sınıf değişkeni ile paralellik göstermektedir.

Soru 7. Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A-Yatırım fonlarına yatırım yapıldığında, ilk yıl içinde yatırılan para çekilemez.

B-Yatırım fonları birçok varlığa yatırım yapabilir. Örneğin hem hisse senedine hem de tahvile yatırım yapılabilir.

C-Yatırım fonları, geçmiş performanslarına bağlı olarak belirli bir getiri oranını garanti ederler.

D- Yukarıdaki seçeneklerin hiçbiri

E-Bilmiyorum.

Tablo 8. Yatırım Fonları ile İlgili Bilgileri

Değişkenler	Gruplar	Doğru Cevap Verenler		Yanlış Cevap Verenler		X ²	P
		Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)		
Cinsiyet	Kadın	54	37,0%	92	63,0%	0,466	0,495
	Erkek	58	33,3%	116	66,7%		
Sınıf	Birinci sınıf	27	32,1%	57	67,9%	3,513	0,319
	İkinci Sınıf	22	28,6%	55	71,4%		
	Üçüncü Sınıf	30	37,5%	50	62,5%		
	Dördüncü Sınıf	33	41,8%	46	58,2%		
Eğitim Şekli	Birinci öğretim	47	31,1%	104	68,9%	1,886	0,170
	İkinci öğretim	65	38,5%	104	61,5%		
Genel Not Ortalaması	2.00 veya altı	24	31,2%	53	68,8%	5,108	0,164
	2.01 - 2.75	48	31,8%	103	68,2%		
	2.76 - 3.25	32	46,4%	37	53,6%		
	3.26 - 4.00	8	34,8%	15	65,2%		
Anne Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	7	43,8%	9	56,3%	4,978	0,290
	İlkokul	52	37,7%	86	62,3%		
	Ortaokul	20	33,9%	39	66,1%		
	Lise	29	35,4%	53	64,6%		
	Üniversite ve Lisansüstü	4	16,0%	21	84,0%		
Baba Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	1	50,0%	1	50,0%	5,983	0,200
	İlkokul	32	36,4%	56	63,6%		
	Ortaokul	37	41,1%	53	58,9%		
	Lise	32	34,8%	60	65,2%		
	Üniversite ve Lisansüstü	10	20,8%	38	79,2%		
Aylık Hane Geliri	1000 TL- Daha az	14	42,4%	19	57,6%	1,459	0,834
	1001 TL-2000 TL	43	36,4%	75	63,6%		
	2001 TL-3000TL	27	33,3%	54	66,7%		
	3001 TL-4000 TL	16	30,8%	36	69,2%		
	4000 TL-Daha çok	12	33,3%	24	66,7%		
Yaş	18-20	30	30,3%	69	69,7%	1,497	0,473
	21-22	43	30,3%	76	63,9%		
	23 ve üzeri	39	38,2%	63	61,8%		

Yatırım fonları hakkındaki bilgilerinin değerlendirildiği Tablo 8’de demografik değişkenler ile finansal okur yazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki belirlenmemiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde ise öğrencilerin %35 inin soruyu doğru cevapladığı

görülmektedir ve bu durumda öğrencilerin yatırım fonları hakkında bilgilerinin yeterli olmadığı söylenebilir.

Soru 8. Faiz oranları düşerse, tahvil fiyatları sizce hangi yönde değişir?

A-Yükselir

B-Düşer

C-Aynı kalır

D-Önceki seçeneklerin hiçbiri

E-Bilmiyorum

Tablo 9. Faiz Oranı- Tahvil İlişkisi Bilgisi

Değişkenler	Gruplar	Doğru Cevap Verenler		Yanlış Cevap Verenler		X ²	P
		Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)		
Cinsiyet	Kadın	36	24,7%	110	75,3%	0,052	0,820
	Erkek	41	23,6%	133	76,4%		
Sınıf	Birinci sınıf	18	21,4%	66	78,6%	5,190	0,158
	İkinci Sınıf	19	24,7%	58	75,3%		
	Üçüncü Sınıf	26	32,5%	54	67,5%		
	Dördüncü Sınıf	14	17,7%	65	82,3%		
Eğitim Şekli	Birinci öğretim	39	25,8%	112	74,2%	0,488	0,485
	İkinci öğretim	38	22,5%	131	77,5%		
Genel Not Ortalaması	2.00 veya altı	16	20,8%	61	79,2%	1,427	0,699
	2.01 - 2.75	39	25,8%	112	74,2%		
	2.76 - 3.25	15	21,7%	54	78,3%		
	3.26 - 4.00	7	30,4%	16	69,6%		
Anne Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	5	31,3%	11	68,8%	0,742	0,946
	İlkokul	34	24,6%	104	75,4%		
	Ortaokul	14	23,7%	45	76,3%		
	Lise	19	23,2%	63	76,8%		
	Üniversite ve Lisansüstü	5	20,0%	20	80,0%		
Baba Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	1	50,0%	1	50,0%	3,392	0,494
	İlkokul	26	29,5%	62	70,5%		
	Ortaokul	20	22,2%	70	77,8%		
	Lise	18	19,6%	74	80,4%		
	Üniversite ve Lisansüstü	12	25,0%	36	75,0%		
Aylık Hane Geliri	1000 TL- Daha az	12	36,4%	21	63,6%	4,258	0,372
	1001 TL-2000 TL	26	22,0%	92	78,0%		
	2001 TL-3000TL	21	25,9%	60	74,1%		
	3001 TL-4000 TL	12	23,1%	40	76,9%		
	4000 TL-Daha çok	6	16,7%	30	83,3%		
Yaş	18-20	20	20,2%	79	79,8%	3,018	0,221

21-22	35	29,4%	84	70,6%
23 ve üzeri	22	21,6%	80	78,4%

Tablo 9'a göre öğrencilerin faiz oranı-tahvil fiyatı ilişkisi bilgileri ile demografik değişkenler arasında anlamlı bir ilişki görülmemektedir. Genel olarak bakıldığında öğrencilerin %76 sınıfın soruya yanlış cevap verdiği görülmektedir.

Soru 9-Uzun vade düşünüldüğünde (15-20 yıl gibi) sizce hangi varlık daha yüksek getiri sağlar?

A-Tasarruf hesabı B-Tahvil C-Hisse senedi D-Bilmiyorum

Tablo 10.Uzun Vade Getiri Bilgisi

Değişkenler	Gruplar	Doğru Cevap Verenler		Yanlış Cevap Verenler		X ²	P
		Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)		
Cinsiyet	Kadın	60	41,1%	86	58,9%	1,756	0,185
	Erkek	59	33,9%	115	66,1%		
Sınıf	Birinci sınıf	32	38,1%	52	61,9%	1,294	0,731
	İkinci Sınıf	27	35,1%	50	64,9%		
	Üçüncü Sınıf	27	33,8%	53	66,3%		
	Dördüncü Sınıf	33	41,8%	46	58,2%		
Eğitim Şekli	Birinci öğretim	57	37,7%	94	62,3%	0,039	0,844
	İkinci öğretim	62	36,7%	107	63,3%		
Genel Not Ortalaması ¹	2.00 veya altı	31	40,3%	46	59,7%	2,775	0,428
	2.01 - 2.75	160	39,7%	91	60,3%		
	2.76 - 3.25	20	29,0%	49	71,0%		
	3.26 - 4.00	8	34,8%	15	65,2%		
Anne Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	6	37,5%	10	62,5%	1,81	0,771
	İlkokul	49	35,5%	89	64,5%		
	Ortaokul	20	33,9%	39	66,1%		
	Lise	32	39,0%	50	61,0%		
	Üniversite ve Lisansüstü	12	48,0%	13	52,0%		
Baba Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	1	50,0%	1	50,0%	0,811	0,937
	İlkokul	30	34,1%	58	65,9%		
	Ortaokul	36	40,0%	54	60,0%		
	Lise	34	37,0%	58	63,0%		
	Üniversite ve Lisansüstü	18	37,5%	30	62,5%		
Aylık Hane Geliri	1000 TL- Daha az	16	48,5%	17	51,5%	3,497	0,478
	1001 TL-2000 TL	42	35,6%	76	64,4%		
	2001 TL-3000TL	33	40,7%	48	59,3%		
	3001 TL-4000 TL	17	32,7%	35	67,3%		

	4000 TL-Daha çok	11	30,6%	25	69,4%		
Yaş	18-20	37	37,4%	62	62,6%	2,954	0,228
	21-22	38	31,9%	81	68,1%		
	23 ve üzeri	44	43,1%	58	56,9%		

Tablo 10'da öğrencilerin uzun vadedeki getiri bilgisi ile demografik değişkenler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı açıkça görülmektedir. Öğrencilerin %63 ü soruya yanlış cevap vermiştir.

Soru 10. Yatırımcının parasıyla farklı varlıklar alması, onun para kaybetme riskini hangi yönde etkiler?

Tablo 11. Varlık Çeşitlendirmesi Bilgisi

Değişkenler	Gruplar	Doğru Cevap Verenler		Yanlış Cevap Verenler		X ²	P
		Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)		
Cinsiyet	Kadın	53	36,3%	93	63,7%	3,060	0,080
	Erkek	80	46,0%	94	54,0%		
Sınıf	Birinci sınıf	26	31,0%	58	69,0%	9,128	0,028
	İkinci Sınıf	28	36,4%	49	63,6%		
	Üçüncü Sınıf	39	48,8%	41	51,3%		
	Dördüncü Sınıf	40	50,6%	39	49,4%		
Eğitim Şekli	Birinci öğretim	64	42,4%	87	57,6%	0,079	0,778
	İkinci öğretim	69	40,8%	100	59,2%		
Genel Not Ortalaması	2.00 veya altı	23	29,9%	54	70,1%	7,249	0,064
	2.01 - 2.75	65	43,0%	86	57,0%		
	2.76 - 3.25	32	46,4%	37	53,6%		
	3.26 - 4.00	13	56,5%	10	43,5%		
Anne Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	7	43,8%	9	56,3%	1,699	0,791
	İlkokul	59	42,8%	79	57,2%		
	Ortaokul	27	45,8%	32	54,2%		
	Lise	32	39,0%	50	61,0%		
	Üniversite ve Lisansüstü	8	32,0%	17	68,0%		
Baba Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	2	100,0%	0	0,0%	7,918	0,095
	İlkokul	33	37,5%	55	62,5%		
	Ortaokul	46	51,1%	44	48,9%		
	Lise	34	37,0%	58	63,0%		
	Üniversite ve Lisansüstü	18	37,5%	30	62,5%		
Aylık Hane Geliri	1000 TL- Daha az	12	36,4%	21	63,6%	5,906	0,206
	1001 TL-2000 TL	57	48,3%	61	51,7%		

	2001 TL-3000TL	31	38,3%	50	61,7%		
	3001 TL-4000 TL	16	30,8%	36	69,2%		
	4000 TL-Daha çok	17	47,2%	19	52,8%		
Yaş	18-20	27	27,3%	72	72,7%	15,806	0,000
	21-22	50	42,0%	69	58,0%		
	23 ve üzeri	56	54,9%	46	45,1%		

Varlık çeşitlendirmesi ile ilgili bilgilerinin ölçüldüğü bu sorunun sonuçları ise Tablo 11'de verilmiştir. Sınıf ve yaş değişkenleri arasında istatistikî olarak anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Okudukları sınıf bazında değerlendirildiğinde aldıkları eğitimin finansal okuryazarlık konusunda bilgilerinin arttırmada etkili olduğu söylenebilir.

4. SONUÇ

Finansal bilgi ve becerileri aileden başlayarak kazanmak ve eğitim hayatı boyunca öğrenmek önemli olmakla birlikte, finansal bilgi birikimine ulaşmak ve bunu devam ettirmek insanların yaşamları boyunca devam eden bir süreçtir. Bireylerin aldıkları finansal kararlar yaşam standartlarında önemli değişimlere neden olabilir. Bu nedenle hayatın her aşamasında finansal eğitimin önemi ayrı bir önem taşımaktadır. Bireyler aldıkları finansal eğitim yoluyla, finans konusunda gereken bilgi ve becerileri kazanarak gelecekteki finansal kararları ile ilgili daha iyi seçenekler belirleyebilir ve kendilerini finansal açıdan karşılaşılabilecekleri risklere karşı rahatlıkla koruyabilirler. Kendi finansal durumlarını iyi yönetebilen bu bireyler ise ülke ekonomisinin güçlenmesine katkı sağlayacaktır.

Bulgular incelendiğinde öğrencilerin temel düzeyde faiz, enflasyon, yatırım bilgisi ve borsanın temel işlevi gibi sorulara çoğunluğun doğru cevap verdiği ve temel finans düzeyinde daha bilgili olduğu tespit edilmiştir. Diğer taraftan öğrencilerin büyük çoğunluğunun borsa yatırım araçları, hisse senedi- tahvil, yatırım fonları, uzun vade getirisi ve varlık çeşitlendirmesi hakkındaki sorulara yanlış cevap verdiği ve ileri düzeyde finans konusunda daha az bilgi sahibi oldukları belirlenmiştir. Bu nedenle, üniversite öğrencilerinin temel düzeyde finansal bilgiye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Finansal bilgi düzeylerinin demografik değişkenler ile ilişkisi üzerine kurulan hipotez sonuçları ise;

- Temel düzeyde faiz bilgisi sınıf, eğitim şekli ve baba eğitim durumu değişkenlerinden bağımsız değildir.
- Temel düzeyde enflasyon bilgisi cinsiyet ve yaş değişkeninden bağımsız değildir.
- Temel düzeyde yatırım bilgisi genel not ortalaması, baba eğitim durumu ve yaş değişkenlerinden bağımsız değildir.
- Hisse senedi- tahvil bilgisi cinsiyet, sınıf, genel not ortalaması ve yaş değişkenlerinden bağımsız değildir
- Borsanın temel fonksiyonu bilgisi sınıf ve yaş değişkenlerinden bağımsız değildir
- Varlık çeşitlendirmesi bilgisi sınıf ve yaş değişkenlerinden bağımsız değildir

şeklinde belirlenmiştir. Sınıf değişkeninin öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri üzerinde etkili olması öğrencilerin finans ile ilgili dersleri almalarının finansal okuryazarlıklarını olumlu yönde etkilediği söylenebilir. Eğitim şekline göre birinci öğretimde öğrenim gören öğrencilerin daha başarılı oldukları belirlenmiştir. Ayrıca genel not ortalaması yükseldikçe başarı düzeyinin artması beklenir ve çıkan sonuçlar da bunu doğrulamaktadır. Cinsiyet değişkeninin de finansal okuryazarlık konusunda etkili olduğu ve erkek öğrencilerin finansal konularda kızlardan daha başarılı olduğu görülmektedir. Baba eğitim durumunun etkili olması ise ailede paranın yönetiminin genel olarak baba da olması ve babanın finansal konudaki bilgisi ve paylaşımı öğrencilerin bilgisi üzerinde etkili olmuştur. Son olarak yaş değişkeni ele alındığında bireylerin yaşları ilerledikçe hayata bakış açılarının değişmesiyle birlikte, almış oldukları bireysel sorumluluklar artıkça paranın yönetimi konusunda daha bilinçli oldukları söylenebilir. Aylık hane geliri ve anne eğitim durumu değişkenleri ise hiçbir finansal bilgi türü ile ilişkili bulunamamıştır.

Sonuç olarak çalışmada öğrencilerin temel düzeyde finans bilgisine sahip olduğu ve ileri düzeyde finans konusunda daha az bilgiye sahip olduğu belirlenmiştir. İşletme bölümü öğrencilerinin almış oldukları eğitimin finansal bilgilerini artırdığı ancak öğrencilerin finansal bilgilerini geliştirmeleri gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca finans eğitimi alan öğrencilerin finansal bilgilerini geliştirmeleri sonucuna ulaşılan çalışmada, insanların yaşam kalitesini yükseltmek için finansal okuma yazma programları oluşturularak, farklı fakültelerde okuyan öğrencilerin kişisel finansman yeteneklerini geliştirmesine destek olunabilir ve finans alanındaki dersler oluşturulacak olan finansal okuma yazma programları ile kampüste bulunan öğrencilere sunulabilir. Bu derslere katılım teşvik edilerek öğrencilerin pratik yapmaları ve finansal bilgi ve yönetim becerileri kazanmaları sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Adeleke, Titus (2013), "The Effects of Gender and Gender Role on the Financial Literacy of College Students", Wilmington, North Carolina: Oklahoma State University, July, pp. 1-78.
- Agarwal, Monika - Gupta, Meenu (2014), "Awareness of Financial Literacy Among College Students", - Apeejay-Journal of Management Sciences and Technology, 2 (1), pp:1-13.
- Albeerdy, Muhammad I - Gharleghi Behrooz (2015, "Determinants of the Financial Literacy among College Students in Malaysia", International Journal of Business Administration, Vol 6, No 3, pp.15-24.
- Chen, Haiyang - Ronald P. Volpe. (1998), "An Analysis Of Personal Financial Literacy Among College Students" Financial Services Review, 7(2), pp. 107-128.
- Cihangir, Mehmet - Ergin, Erhan (2015), "Finansal Okuryazarlığın Temel Düzeyde İncelenmesi: Osmaniye İlinde Ankete Dayalı Bir Araştırma" , Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 3, Sayı: 13, ss. 492-511.

- Çam, Alper Veli- Barut, Abdulkadir (2015), “ Finansal Okuryazarlık Düzeyi ve Davranışları: Gümüşhane Üniversitesi Önlisans Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma”, Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi, Cilt 4, Sayı 7, ss. 63-72.
- Er, Fikret- Temizel, Fatih- Özdemir, Ali - Sönmez, Harun (2014), “ Lisans Eğitim Programlarının Finansal Okuryazarlık Düzeyine Etkisinin Araştırılması: Türkiye Örneği”, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Vol: 14, Sayı:4, ss. 113-126.
- Ergün, Bahadır- Şahin, Arzu- Ergin, Erhan (2014), “Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7 (34), ss. 847-864.
- Güngör, M. - Bulut, Y.(2008), “Ki-Kare Testi Üzerine”, Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, ss:84-89.
- Jorgensen, Bryce L. - Jyoti Savla (2010), “Financial Literacy of Young Adults: The Importance of Parental Socialization”, Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies, 59(4), pp. 465-478.
- Kılıç, Yunus- Ata, H.Ali- Seyrek, İbrahim H. (2015), “ Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı: 66, ss. 129-150.
- Lusardi, Annamaria (2008), “Financial Literacy: An Essential Tool for Informed Consumer Choice”, National Bureau Of Economic Research, pp. 1-29.
- Mahdzan, Nurul Shahnaz- Tabiani, Saleh (2013), “The Impact of Financial Literacy on Individual Saving: An Exploratory Study in The Malaysian Context”, Transformation in Business & Economics, Vol. 12, Issue 1, pp. 41-55.
- Potrich, Ani Caroline Grigion-Vieira, Kelmara Mendes - Kirch,Guilherme (2015), “ Determinants Of Financial Literacy: Analysis Of The Influence of Socioeconomic and Demographic Variables”, Revista Contabilidade & Finanças, vol.26, n.69, pp.362-377.
- Rizwan, Mahammad- Sadhik, Mahammad - Kumar, K.S. Kishan (2015), “ A Study On Financial Literacy Among The College Students With Special Reference To Jnana Jyothi Financial Literacy Trust”, 2ND International Conference on Science, Technology and Management, pp:730-735.
- Shaari, Noor Azizah- Hasan, Nurfadhilah Abu- Mohamed, Ramesh Kumar Moona Haji - Sabri Mior Ahmad Jafri Md. (2013), “ Financial Literacy: A Study Among The University Students”, Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business, Vol 5, No:2, pp. 279-299.
- Teb (Türkiye Ekonomi Bankası), (2012), “Finansal Okuryazarlık ve Erişim Endeksi”, İstanbul.

Temizel, Fatih - Bayram, Fatih (2011), “Finansal Okuryazarlık: Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma”, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 12, Sayı 1, ss. 73-86.

Thapa, Bharat Singh And Nepal, Surendra Raj (2015), “Financial Literacy İn Nepal: A Survey Analysis From College Students” , NRB Economic Review, 27 (1), pp:49-74.

Worthington, Andrew C. (2006), “Predicting Financial Literacy in Australia”, Financial Services Review, 15(1), pp. 59–79.